de Velocitaan

1897-2022... en door!

nr. 3

Jubileumeditie 125 jaar

Velocitas wint den K.N.V.B.-Beker

Het kranige Velocitas-elftal, dat voor een jaar in het bezit kwam van den K.N.V.B.-Beker. (Unie-foto)

Feijenoord werd met 3—2 geklopt

In de eerste twintig seconden van de verlenging scoorden de Noorderlingen het winnende doelpunt.

De verlenging.

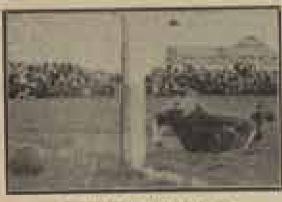

Van Male heeft het nakijken. (Unie-foto).

De wedstrijd.

UNITAS—NEDERLANDSCHE POLITIE-SPORTBOND.

Voetbal in het buitenland

Wedstrijden Mitropa-cup.

In Zwitserland.

In Duitschland.

Om den Hitler-beker (voorronde).

Velocitas—Feijenoord

Feyenoord, dat geheel volledig uitkwam, moest het met 3—2 tegen de Noordelingen afleggen. (Unie-foto)

Om het kampioenschap van ons land

Heracles verslaat Ajax

Schitterende Almelosche voorhoede wist Keizer toch tweemaal te passeeren.

Velocitas verliest van Willem II

De Groningers waren tegen het einde geheel uitgespeeld.

LAATSTE THUISWEDSTRIJD VAN VELO.

De kampioenscompetitie

Heracles neemt revanche, Willem II klopt Velocitas.

Jubileum van Elinkwijk

Druk bezochte receptie en gezellige feestavond.

ELINCKWIJK—NEPTUNES, 3—3.

Veste.

Om den K.N.V.B.-Juniorenbeker

Nederlaagwedstrijden B.V.C.

Van de redactie

Het voelt al een beetje als een nawoord, dit voorwoord...
Je staat namelijk op het punt om het laatste nummer te lezen van de kleine serie *Velocitanen* die we maakten voor het 125e levensjaar van onze mooie club. In dit nummer de verhalen van twee echte Velofamilies, met de prachtige kop-derveur-en-nait-soez'n-namen **Bats** en **Blok**.
Ook maakten we een in memoriam van **Piet Doornbos**, de kleurrijke clubman in hart en nieren, die ons in 2022 ontviel. Verder vind je een uitgebreide reisreportage door tijd en ruimte: we trokken met de camera langs de **locaties in Stad** waar onze club in zijn lange geschiedenis speelde. Wat zien we er nog van terug?
Verder waren we welkom op een bijeenkomst van '**de soos**', het prachtige gezelschap van leden met een lange staat van clubdienst. Ze treffen elkaar regelmatig op maandagochtend om het wel en wee van hun cluppie én van elkaar te bespreken – in dit geval met een oliebol erbij.
Ook nemen we je mee naar **Utrecht**, waar Velocitas op de velden van **UVV** in juni **1934** zijn absolute hoogtepunt beleefde: de bekerwinst. Hoe ligt het terrein er nu bij? Wat zien en voelen we nog van die roemruchte zomeravond? Je vindt bij het verhaal ook enkele tot dusverre onbekende foto's en een **krantenverslag** van die wedstrijd. *(zie ook de pagina hiernaast).*
Het nummer sluit af met een uitgebreid interview met ons bestuur: hoe wil Velocitas zich ontwikkelen, en welke uitdagingen zien ze daarbij? Met opzet is dat de afsluiter, want hoe mooi ons verleden ook is, we willen natuurlijk vooral voorúit met **Velocitas 1897**.

Kortom, heel veel om te lezen en te zien. Nog één keer genieten van een volvette jubileum-*Velocitaan*!

Philip, Gina, Lex en Manu Blok

Met een echte Velofamilie om tafel. Mogen we even voorstellen (als dat al nodig is): vader en moeder Philip en Gina Blok, jarenlang actief geweest achter de bar bij Velo, in de jeugdcommissie, als leider en als gastheer en gastvrouw in de bestuurskamer. Zoon Lex Blok, jeugdspeler bij Velo vanaf zijn tiende, zestien jaar lang vaste waarde in Zondag 1 als centrale middenvelder of laatste man, trainer en leider van diverse teams, scheidsrechter, in de jeugdcommissie en nog steeds voetballend actief bij Velo 45-1 (ook bekend als het Vati-fussbalteam, afgelopen najaar nog kampioen geworden). En dan hebben we nog (klein) zoon Manu die ook jarenlang bij Velo heeft gevoetbald, daar kind aan huis was samen met zijn jongere broer Shali en tegenwoordig voetbalt in een vriendenteam bij SC Stadspark.

We gaan even terug naar 1970. De familie Blok is vanuit Delfzijl in Groningen komen wonen, in Vinkhuizen, dan een van de nieuwe wijken van de stad. De tienjarige Lex Blok wil ook hier graag voetballen net als in Delfzijl en op een mooie zondag zegt zijn pa, laten we eens bij Velocitas kijken. De rest is geschiedenis. Lex is onder de indruk van de sfeer, de tribune en vooral van het groen-witte shirt. Dit wordt zijn nieuwe club.

Al snel vindt Lex zijn draai bij Velo en ook zijn ouders worden al snel vaste supporters langs de lijn. Gina Blok weet nog goed hoe ze met de oudercommissie begonnen, geen geld in kas en van penningmeester Bekkering kreeg je ook niet zo gauw geld. Dus maar bij de ouders langs en iedereen een bijdrage vragen. Ook organiseerden ze jaren achter elkaar een kamp voor de jeugdspelers van Velo, in de Hoenacker in Roden. Een heel weekend voor veertig kinderen compleet met spooktochten en pannenkoeken. Ontzettend leuk om te doen. Samen met de Meulema's, de heren Van der Mei en Bontekoe (u hoeft niet te raden van welk dier hij het geluid nabootste tijdens het dierenspel...). Ook rommelmarkten bij Velo organiseerden ze. Een prachtige tijd, aldus Philip en Gina, echte saamhorigheid en vooral veel gezelligheid.

Lex weet nog goed dat hij voor het eerst met Zondag 1 mocht meedoen als zestienjarige. Na een wedstrijd van A1 bracht pa Van Dijk hem met de auto naar Steenwijk, waar het eerste moest spelen. Na tien minuten moest hij al invallen omdat de linksback geblesseerd raakte. Dat was het begin van een lange periode in Zondag 1. Lex herinnert zich de saamhorigheid en gezelligheid na de wedstrijden als spelers en supporters nog urenlang in de kantine bleven zitten, Chinees bestelden en er nog eentje op dronken.

Ook Manu en zijn broer Shali gingen uiteraard bij Velo spelen, na eerst even bij Lycurgus te hebben geprobeerd. Geen sfeer, geen clubgevoel, nee dat was gauw bekeken. Bij Velo speelden ze van D2 tot en met Zondag 1. Veel gezelliger bij Velo, veel betere 'vibe', aldus Manu. Hij speelde regelmatig drie wedstrijden achter elkaar, omdat het nu eenmaal zo uitkwam. Toen hij in B1 speelde haalden ze de landelijke finale van de beker, dat was in Emmeloord in 2013. Ook het kampioenschap met D1 enkele jaren eerder kan hij zich nog goed herinneren. Later speelde hij voor het eerst met het derde mee, het team van zijn vader, en scoorde direct uit bij VVK. Toen ze na de wedstrijd weer terug bij Velo kwamen wist iedereen al dat hij had gescoord.

Allerlei namen komen voorbij. Gina vertelt over een uitwedstrijd in Friesland. Met een groep vrouwen zaten ze gezellig te kletsen langs de kant en een van de Friezen maakt een opmerking over 'die wijven'. Een van de dames reageerde: wijven zitten achter het glas, en niet hier. Ook waren Philip en Gina jarenlang gastheer en gastvrouw in de bestuurskamer: op tijd aanwezig, de boel netjes maken, koffie serveren voor de wedstrijd en in de pauze, na afloop vaak wat anders. Gina weet nog dat de donkere spelers van Velo nogal onheus bejegend werden door supporters van de tegenstander. Daar sprak ze de voorzitter van de bezoekende club op aan, dat dat niet klopte. Nee, zei die voorzitter, eigenlijk is dat wel zo, we hebben ze er al eens op aangesproken. Nou, riposteerde Gina, dat heb je dan nog niet goed gezegd.

EEN ECHTE VELOFAMILIE

Lex, naast zijn zoons, in Zondag 4 (2003/2004)

Philip was ook jarenlang leider van Zondag 2, samen met onder andere Jur Smeltekop. Zondagmorgen om zeven uur opstaan, vaak moesten ze al vroeg spelen, thuis maar ook uit, bijvoorbeeld naar Harlingen. Dan werd er om zeven uur al gebeld naar de leider, of de wedstrijd wel doorging. Daar had Gina dan zo'n hekel aan.

Ook herinneringen aan het Eurovoetbal worden opgehaald, het internationale jeugdtoernooi rond de Pinksterdagen. De spelers werden dan bij de mensen in Groningen ondergebracht. Ook mooie tijden. Dan werd ma Blok op vrijdagmiddag gebeld: "Gina, we moeten nog twee jongens kwijt, kunnen die nog bij jou terecht?"

Philip benadrukt nog maar eens dat ze een prachttijd hebben gehad bij Velo. Hun beste vrienden hebben ze hier ontmoet. De ene broer van Lex, René, speelde ook jaren voor Velo, en Inge, de ex-vrouw van Lex, speelde in het damesteam dat destijds furore maakte in de landelijke competitie.
De andere broer, Marcel, moest niets van voetbal hebben, hij zat nog een tijdje op atletiek, maar ook dat werd geen succes.

Lex Blok en Shali Blok

Lex weet nog dat ze met de A1 een heel goed team hadden en in de hoogste klasse speelden. Met een bus vol mensen gingen ze naar de uitwedstrijden. Verschillende trainers die Lex in Zondag 1 had passeren de revue. Toen Jan Dob trainer was haalde Lex hem samen met Jan Ebbinge op van zijn werk op het stadhuis om in de sigarenzaak van Jan Bont in 't Koude Gat de wedstrijd van komende zondag voor te bespreken. Trainer Ydo Bunnig had altijd prachtige oefenstof. Met trainer Ron Krohne matchte het om een of andere reden helemaal niet. Een keer was er Circus Krohne in de stad, toen hebben de spelers die reclameborden van de lantaarnpalen gehaald en rond het hoofdveld gezet. De maandag erna was de trainer vertrokken. Schelto Groenier was ook een goede trainer, super fanatiek. Hij deed wel eens mee met partijtjes. Als hij de bal kwijtraakte, dan floot hij af.

Kortom, een mooie tijd bij Velo, bevestigen ze alle vier aan het einde van het gesprek. De hele club voelde als familie, zegt Manu.

Bij het verlaten van het clubhuis na het interview lopen ze nog even langs de vele foto's die her en der hangen. Nog meer herinneringen die boven komen...

Terug naar de velden van UVV

De beroemde historicus Johan Huizinga – in 1872 geboren op de hoek van de Groninger Papengang en de Oosterstraat – noemde het de 'historische sensatie': de emotie die je kan overspoelen als je plots in direct contact met het verleden komt te staan. Een stoffig, vergeeld oud familieboek dat je openslaat, een overwoekerd stenen muurtje als enige overblijfsel van een twaalfde-eeuwse vesting... of een braakliggend terrein ergens langs een spoorbaan in Utrecht-Noord, waarvan je weet dat je bloedeigen cluppie, die donderse groenwitten, daar ooit hun sportieve hoogtepunt beleefden.

Het is wel even zoeken naar die emotie als we om ons heen kijken, een beetje verweesd naast de afkoelende auto staand, met de replica van de KNVB-beker stijf in onze handen geklemd. Maar hier moet het toch echt zijn, we hebben ons huiswerk gedaan.

We lopen eens rond. Het indrukwekkende CAB-gebouw ('Centraal Autoherstel-Bedrijf') langs de Cartesiusweg. Een stoer industrieel complex dat in 1949 werd gebouwd en nu – zoals zoveel stoere industriële complexen – is geannexeerd door hippe 'creatives'. Beter, veel beter zelfs dan dat het ongebruikt wacht tot de tand des tijd ook de laatste bakstenen heeft vermalen of dat een projectontwikkelaar er appartementen voor torenhoge huren in zet. Toch zien we al snel dat dat precies is wat er gaat gebeuren met dit gemeentelijke monument: het terrein is niet voor niets grotendeels braakliggend. Er zal binnenkort een woontoren op het noeste, vierkante gebouw worden geplaatst, omringd door andere woontorens op het terrein. 2800 appartementen gaat de nieuwe 'Cartesiuswijk' straks tellen, met in het hart ervan het CAB-gebouw.

Eigenlijk zijn we dus precies op tijd om eens mentaal én fysiek terug te keren naar de plek en het moment waarop het allemaal gebeurde. De bekerfinale op zaterdagavond 23 juni 1934, Feyenoord-Velocitas, te spelen op de velden van UVV: de "Utrechtse Voetbal Vereniging". Het draaide uit op een 2-2 gelijkspel, na een 2-0 achterstand dankzij die vermaledijde scheids Boekman, die drie loepzuivere Velo-goals afkeurde. En dan in de verlenging de 'golden goal', na amper twintig tellen. De beker kon geheven worden, de laatste zonnestralen van een warme junidag weerkaatsten op het gepoetste zilver en verblindden het massaal toegestroomde publiek.
Zo goed als geen Groningers bij de circa vijfduizend toeschouwers overigens. Te ver weg, te lage verwachtingen. Naast een redelijk contingent Rotterdammers zullen het toch vooral Utrechtenaren en Zuilenaars – het dorp Zuilen werd in die tijd bij de groeiende stad Utrecht getrokken – geweest zijn langs de lijn.
Recentelijk doken nieuwe foto's op van de finale: twee elftalfoto's en zelfs een shot van

de winnende goal. Je kunt erop zien hoe alle zijden van het veld volgedromd waren met mensen. Langs de noordwestzijde stond een grote tribune, die je op oude kaarten nog als bouwwerk kunt aanwijzen. De tribune stond ongeveer waar nu het trappenbordes van het CAB-gebouw te vinden is, rekenen we uit. Op de achtergrond van andere foto's uit die tijd zie je al de spoordijk die er nu nog altijd ligt en waarop kortgeleden het station Utrecht-Zuilen is verrezen, aan de spoorweg richting Amsterdam. In een oud krantenverslag lezen we dat het publiek zich langs die spoordijk van en naar het voetbalterrein begaf.

We bestijgen het hooggelegen perron, om een overzicht te krijgen van het voormalige UVV-terrein en de wijdere omgeving. De daken om ons heen waren er ook in 1934 al, toen nieuwbouw. Hiervandaan kunnen we goed berekenen waar zo ongeveer het doel heeft gestaan waarin de winnende goal viel. Braakliggende modder is het nu, wachtend op de eerste hei- en trilmachines. We dalen weer af naar het CAB-terrein en betreden de blubber. Een rode, roestige oliedrum met oranje touw erop markeert toevallig de plek waar de goal zo ongeveer moet hebben gestaan.
En dan begint het tóch ineens te leven.

WIJ WAREN BETER

Van Male heeft het nakijken. (Unic-foto).

De blubber verandert voor onze ogen in heilige voetbalgrond, uitnodigend tot slidings en heldhaftige duels. We zetten de beker op de oliedrum, maken ons een voorstelling van de onverhoedse Groninger aanval over rechts, we zien de ongelukkige Van Male vergeefs graaien naar het leder, dat onverbiddelijk in de hoek vliegt, nagekeken door verraste, verslagen Feyenoorders. In onze oren klinkt het oorverdovend brullende publiek, dat zich in de loop van de wedstrijd massaal achter het onfortuinlijke maar veerkrachtige Velo had geschaard. Gerechtigheid! Glorie! Groningen!

Een dichtslaande schuifdeur van een werkbusje brengt ons terug naar de werkelijkheid. De bouwvakker kijkt ons meewarig aan, die twee mannen van middelbare leeftijd met een nepbeker en tientallen foto's nemend met hun telefoon. Ook de passagiers in de passerende stoptrein zullen niet begrijpen wat dat zonderlinge tafereel in de Utrechtse modder te betekenen heeft.

Maar wij weten beter. **Want wij waren beter.**

Onbekende foto's en verslag bekerwinst 1934

Iedere zichzelf respecterende Velocitaan kent het verhaal van de bekerwinst op de zaterdagavond van 23 juni 1934 tegen Feyenoord, met een golden goal (3-2) na slechts luttele seconden in de verlenging. En zo niet, lees dan het stuk in de eerste jubileum-Velocitaan maar eens! Maar waar het helaas altijd aan heeft ontbroken, is beelden bij dit absolute hoogtepunt van onze club. We moesten het doen met een felicitatiefoto, waarop een bestuurslid van de KNVB de hand schudt van Velo-voorzitter Bonsema Sr, omgeven door zijn spelers voordat hem de beker wordt overhandigd. Prachtig natuurlijk, maar we hadden zo graag wat meer van de spelers willen zien...

En bijna negentig jaar later kán dat eindelijk ook, door een gelukkig toeval. Voor dit derde jubileumnummer wilde de redactie eens een kijkje nemen op de locatie waar dit absolute hoogtepunt van onze club zich af had gespeeld: de velden van UVV, de Utrechtse Voetbal Vereniging *(zie pagina 6-9 in dit nummer)*. Toen we daarvoor contact opnamen met onze collega's in de Domstad, werden we terloops gewezen op een verslag van de bekerfinale in het Utrechts Nieuwsblad van maandag 25 juni 1934. Daarbij bleken maar liefst drie ons nog volstrekt onbekende foto's te zijn afgedrukt: elftalfoto's van de beide rivalen én een uniek shot van de winnende goal van Velocitas. Uiteraard gaan we zorgen dat de elftalfoto van "het kranige Velocitas-elftal" een ereplaats in ons sporthonk krijgt!
Hieronder lees je het verslag volgens het Utrechts Nieuwsblad. We hebben de ouderwetse taal ietsje aangepast, voor de leesbaarheid. Als je het originele krantenstuk zelf wilt nalezen, zoek dan via www.hetutrechtsarchief.nl/kranten [zoektermen: velocitas + feijenoord + beker] *(Zie voor die pagina ook op de binnenkant van dit nummer, voorin)*. Het artikel begint met een kort wedstrijdverslag, meteen gevolgd door een uitgebreidere versie. Al met al, dankzij onze collega's van UVV, een prachtige aanvulling in beeld en tekst op wat we al wisten van deze historische wedstrijd!

[Naschrift: Kortgeleden toverde onze onvolprezen archiefcommissie nog een setje kopieën met een groen omslagje uit 2015 boven tafel, waarin meerdere krantenverslagen uit 1934 zijn verzameld. Het 'boekje' is getiteld *"De K.N.V.B. bekerfinale van 1934: De strijd om de Holdertbeker"* en is ons, in de aanloop naar de bekerfinale van de FC in 2015, hoogstvermoedelijk toegestuurd door de maker ervan: Martijn Schokkenbroek. Wie wil, kan het boekje zelf bekijken, vraag de archiefcommissie erom. Welbeschouwd is de heer Schokkenbroek dus de eerste vinder van verslag en foto's – ere wie ere toekomt!]

[Utrechts Nieuwsblad nr. 46, 25 juni 1934, vierde blad, p. 11]

VELOCITAS WINT DE KNVB-BEKER

Feijenoord met 3-2 geklopt. In de eerste twintig seconden van de verlenging scoorden de noorderlingen het winnende doelpunt.

De eindstrijd om de KNVB-beker, zaterdagavond tussen Velocitas (Groningen) en Feijenoord op het UVV-terrein gespeeld, heeft een bijzonder spannend en sensationeel verloop gehad. Velocitas wist vijfmaal te scoren en Feijenoord tweemaal, maar de eerste drie goals van Velo werden door scheidsrechter Boekman geannuleerd.

Een kwartier voor het einde wist Feijenoord door Van den Burg onhoudbaar voor Kolthof de leiding te nemen, terwijl B. Paauwe vijf minuten later de stand op 2-0 bracht. Alhoewel Velocitas bijna doorlopend gevaarlijker was geweest, geloofde toen iedereen in een Rotterdamse zege. Tien minuten voor het einde wipte een van de Feijenoord-backs de bal langs Van Male in eigen doel, terwijl kort voor het eindsignaal Bonsema kans zag Van Male voor de tweede maal te passeren.

Velocitas wint den K.N.V.B.-Beker

Feijenoord werd met 3—2 geklopt

Het kranige Velocitas-elftal, dat voor een jaar in het bezit kwam van den K.N.V.B.-Beker. (Unie-foto)

Het einde brak dus aan met gelijke stand. Nadat voor de tweede maal de rust verstreken was, werd aan de verlenging begonnen. De Greef bracht het leer aan het rollen, maar de Groningers namen de bal over, een voorzet van links volgde, Bonsema plaatste naar de vrijstaande Van der Velde, die met een hoog diagonaal schot Van Male geen kans gaf. Scheidsrechter Boekman liet daarop direct inrukken onder groot enthousiasme van de Groningers, die Van der Velde in triomf van het veld droegen.

Velocitas heeft op verdiende wijze de beker gewonnen. De Groningers waren vrijwel de gehele wedstrijd in de meerderheid, terwijl hun aanvallen beter afgewerkt waren dan die van de Rotterdammers. We hebben respect voor het moedig volhouden van de Groningers. Drie doelpunten werden afgekeurd. Het had dus 3-0 voor Velo kunnen zijn, maar Boekman oordeelde anders. Daarop nam Feijenoord de leiding om die na enkele minuten tot 2-0 te vergroten, maar Velocitas hield kranig vol en wist ten slotte gelijk te maken, om dan in de verlenging het ruimschoots verdiende winnende doelpunt te scoren.

De wedstrijd

Er was een talrijk publiek aanwezig, dat getuige wilde zijn van dit treffen. Onder leiding van scheidsrechter Boekman stelden de beide elftallen zich als volgt op:

BEKERWINST 1934

Velocitas—Feijenoord

Feyenoord, dat geheel volledig uitkwam, moest het met 3—2 tegen de Noordelingen afleggen. (Unic-foto).

Feijenoord

Van Male
Bul Peterse
J. Paauwe B. Paauwe Van Ooijen
Burg Vrouwdeunt De Greef Van Heel Linssen

Velocitas

Mohrmann Van der Velde Heideveld Bonsema Meulema
Huizeling Luppes Fransen
Brink Pots
Kolthof

De Rotterdammers zetten er direct een vaartje achter, maar ze vonden Brink en Pots op hun post. Ook de Groningers bleken echter met de beste voornemens bezield en de Feijenoord-achterhoede moest meermalen alle zeilen bijzetten om de Velo-voorhoede te weerstaan. Van Heel presteerde als linksbinnen niet bijzonder veel, maar toch deed hij nuttige dingen en gaf de bal steeds goed af, terwijl hij zich, als er gevaar dreigde, steeds in de achterhoede terugtrok.
Om beurten waren beide partijen in de aanval, met Velocitas een tikje gevaarlijker. Zo werd het een aantrekkelijke snelle wedstrijd. Zowel Van Male als Kolthof kregen heel wat ballen te stoppen, maar de Groningse keeper maakte een veel vertrouwder indruk dan de reservedoelman van ons nationale elftal.

Het publiek koos voor Velocitas – waarom weten we niet recht. Misschien wel omdat men het sneu voor de Groningers vond, dat drie doelpunten moesten worden geannuleerd.

De eerste goal kwam nadat er ongeveer twintig minuten gespeeld was. Van Male maakte hierbij een allesbehalve zekere indruk, maar door buitenspel werd het doelpunt geannuleerd.
Meulema scoorde korte tijd daarna op zijn eentje een tweede goal, maar ook deze werd niet toegekend. Zo verstreek de eerste helft, zonder dat een van de partijen erin geslaagd was een geldige goal te scoren.
In de tweede helft hetzelfde spelbeeld. Ondanks de tegenwind was Velocitas iets sterker. Uit een vrije schop op het Feijenoord-doel doelpuntte Bonsema met een schuiver opnieuw. Van Male liet de bal tussen de benen doorglippen, maar nu was buitenspel de spelbreker.

Een kwartier voor het einde ondernam Feijenoord een snelle uitval, de bal belandde bij Burg, die met een hard schot, dat absoluut onhoudbaar was, Kolthof passeerde. Velocitas verslapte even door deze tegenslag en in deze periode van Feijenoord-overwicht wist Bas Paauwe met een schuiver van vrij grote afstand Kolthof opnieuw te passeren (0-2).

Wie gedacht had dat Velocitas nu zou verslappen, had het mis. Verwoed bleven de Groningers aanvallen. De invaller-linksbuiten leidde een van deze attacks, hij zette voor, de bal belandde bij Bul, die terug wilde spelen op Van Male, maar die was net uitgelopen, zodat het leer in het verlaten doel rolde. Peterse trapte de bal nog wel uit het doel, maar het was te laat. Boekman had het geval niet geconstateerd, maar op advies van de grensrechter, die de situatie blijkbaar beter had overzien, gaf hij een goal (1-2). Velocitas bleef hardnekkig aanvallen en het was Bonsema, die ten slotte gelijk maakte.

De verlenging

Nadat de spelers wat uitgerust hadden voor de komende verlenging, liet Boekman opnieuw tossen. Velocitas koos nu de wind mee en De Greef bracht de bal weer aan 't rollen. Van Heel plaatste verkeerd, het leder kwam terecht bij de Velo-linksbuiten, die een snelle rush ondernam en prachtig voorzette. Bonsema ving de bal op en gaf over aan Van der Velde, die ineens en keihard in het doel schoot. Geen enkele Feijenoord-speler had, nadat Van Heel de bal van De Greef gekregen had, het leer meer aangeraakt. De Feijenoord-linksbuiten Linssen stond bij de aftrap op de middenlijn en daar stond hij nóg toen de bal in het net verdween. Vanaf de middenlijn naar het uitgangshekje was het drie meter lopen. Hij was de eerste die het veld kon verlaten.

Van der Velde werd op de schouders van het veld gedragen.
De heer A. de Haan, hoofdbestuurslid van de KNVB, heeft ten slotte de beker aan Velocitas in het bestuurspaviljoen van UVV uitgereikt.

Voor HULDIGING natuurlijk een
BLOEMSTUK
van
BLOEMENHUIS STEUR
Stoeldraaierstraat 15
Tel. 2375

Wie als voetballer wil slagen
moet Bok of Bulldogschoenen dragen
Verkrijgbaar bij:
SCHOENENMAGAZIJN
G. P. C. DIDERICH
POELESTRAAT 36
TELEFOON 5421
HET ADRES voor alle soorten SCHOEISEL
Vakkundige bediening

Praatje, kaartje, oliebol... maar vooral clubliefde

Een koude maandagochtend in december. In de pub van Velo verzamelen zich zo'n vijftien ouderen van de soos. Mannen en een enkele vrouw die al heel wat jaren bij de club meelopen, er lang geleden voetbalden en allerlei klussen voor Velo hebben uitgevoerd of nog steeds uitvoeren: trainer, leider, klusjesman, bestuurslid, schoonmaak, kantinedienst... Er is zelfs iemand bij die eigenhandig de bar in de pub heeft gebouwd, lang geleden...

Roel Kok was deze morgen al vroeg bij oliebollenbakker Wiltjer op de Grote Markt om volgens traditie oliebollen te halen voor de laatste bijeenkomst van de soos van het jaar. Dit jaar zijn het er zeventig, eerdere jaren gingen er met gemak tweehonderd doorheen. Wiltjer heeft overigens ook nog bij Velocitas gevoetbald.

Het oudste aanwezige lid, Bertus Huizenga (71 jaar lid van Velo), vertelt hoe hij lang geleden bij de club kwam. In Huis de Beurs moest hij voor het bestuur verschijnen en uitleggen waarom hij bij Velo wilde.

Een oom van hem voetbalde er al en dat was voldoende. Zijn eerste wedstrijd als twaalfjarige in de B5 ging met 7-0 verloren tegen Helpman, Bertus miste ook nog een penalty. Later speelden ze een wedstrijd in Hoensbroek, Limburg. Met de trein gingen ze daarheen. Het was die dag heel warm, en om weer op krachten te komen kregen ze van de trainer na afloop allemaal een zoute haring.
Het is vooral de gezelligheid en de verbondenheid met Velo die hem hier brengt, eens per twee weken. Met mooi weer komt hij met de scootmobiel. De uitslagen van Zaterdag 1 volgt hij nog trouw. Het is wat meer mensen deze ochtend zeggen: “Velocitas is en blijft mijn club!”
Het aantal bezoekers van de soos neemt wel af. Begonnen in 1987 op initiatief van Fré Bril en Joop Dalmolen kwamen er soms wel zeventig tot tachtig mensen. Maar ja, men wordt ouder, niet meer in staat om te komen of komt te overlijden. Van nieuwe aanwas is vooralsnog geen sprake.

Anneke Mulder staat achter de bar en zorgt voor koffie. Ze kwam al in de kinderwagen bij Velo, zoals ze zelf zegt, en heeft jaren in de kantine achter de bar gestaan, op vrijdagavond en zondag. Mooie tijden, nooit gedoe en het wilde nogal eens laat worden. Echt een saamhorigheidsgevoel.

DE SOOS VAN VELO BIJEEN

Koos Nijdam was jarenlang scheidsrechter bij de lagere seniorenteams, vaak op de zondagmorgen. De enige club waarmee hij problemen had was VV Peize. Die kwamen met hun dronkemanskoppen van de zaterdagavond ervoor met drie man op hem af om hun beklag te doen. De voormalig postbode had er maar een hekel aan.

Waar gaan de gesprekken aan tafel over? Het WK natuurlijk, de verkeerschaos in stad, de hoge energieprijzen en zonnepanelen. Er wordt een kaartje gelegd, Jan Schuil maakt een groepsfoto en de schaal met oliebollen gaat nog een keer rond. Inmiddels overleden Velocitanen worden genoemd. Keeper Johan de Wolf bijvoorbeeld, die van Velocitas naar Be Quick ging en daar een Vespa voor kreeg. Of Piet Doornbos, die anti-Be Quick was en andere Velocitanen, zoals Karl May, verweet dat ze in een Be Quick-wijk woonden. Zo komt het gesprek op wat echte Velowijken in de stad zijn. Volgens Chris Heuvelman de Grunobuurt en de Rivierenbuurt natuurlijk. Het tweede nummer van de jubileum-Velocitaan valt desgevraagd goed in de smaak, mooier dan het eerste nummer. Het moet Iewke Mulder wel van het hart dat hij ook op de elftalfoto met Jos Roossien had moeten staan in 1978 (foto p. 2-3 van jubileum-Velocitaan nr. 2).

De nieuwe trainer van toen, Cor van der Steen, zag het om een of andere reden niet zitten in hem, de voorstopper. Toen ze hem er na twee verloren wedstrijden alsnog bij wilden hebben en de trainer niet duidelijk kon maken waarom hij hem had gepasseerd, was Iewke er wel klaar mee. In de jaren daarna was hij als vrijwilliger actief. En omdat hij timmerman was, kreeg hij de vraag of hij de bar wilde bouwen in de pub, die toen nog in gebruik was als jeugdhonk. Zo'n beetje tussen Kerst en Oud en Nieuw heeft hij die bar gebouwd, samen met andere vrijwilligers.
Dan is het kwart voor twaalf, tijd om te gaan. Sommigen vertrekken met de buurttaxi, anderen met de auto of op de fiets. Wensen voor goede Kerstdagen en een fijne jaarwisseling worden uitgewisseld. Op 9 januari is de volgende soos, dan met een grote pan snert.

Het **Stadspark** in **1969**, met meerdere 'Velocaties' zichtbaar

Op zoek naar 'Velocaties'

Je kent het vast: over de A7 richting Hoogkerk de stad uitrijden, ter hoogte van Velo gauw even een blik rechts over de schouder werpen... en dan altijd nét ietsje vrolijker verder gaan. Overdag zie je jonge voetballertjes fanatiek rond pilonnetjes slalommen, vol drang om beter te worden. Of 's avonds onder de lichten, fanatieke senioren met de mooiste acties – vaak vooral in hun hoofd. Wat zijn we blij met ons mooie sportpark, al zolang ons stekkie aan de stadsrand, aan de voet van het schitterende Gasuniegebouw.

Maar uiteraard weet elke doorgewinterde Velocitaan dat de club lange jaren op andere plekken in Stad z'n thuisbasis had: als je onze kantine binnenkomt, zie je links, in het halletje, een whiteboard met daarop die geschiedenis in vogelvlucht. En in ons eerste Velocitaan-jubileumnummer kun je op de binnenkanten van het omslag de belangrijkste plekken vinden waar Velo ooit voetbalde.
Eerdere redacties van jubileumboeken hadden al aandacht voor de plekken waar de 'Snelvoetigen' hun kunsten in het verleden vertoonden. Daarbij spraken vooral de Vorenkamp in Helpman, het voormalige Velodrôme langs het Noord-Willemskanaal en 'Veld II' in het noordelijke Stadspark tot de verbeelding. We hebben gelukkig mooie foto's van die roemruchte dagen, die onze onvolprezen archiefcommissie trouw verzamelt en bewaart.
Maar er waren veel meer dan die genoemde plekken... Kunnen we tegenwoordig nog iets terugzien van die voormalige 'Velocaties'? De redactie besloot een rondje Stad te maken, gewapend met oude jubileumboeken, Google Maps, en de camera van huisfotograaf Jan Schuil.

Scholtenskoepel, bij de treinbrug

We verzamelen aan de kop van de Rabenhauptstraat, waar de club op 1 april 1897 – of eigenlijk al in 1896, zo vertelt het jubileumboek uit 1947 – werd opgericht door zeven jongemannen. De bebouwing aldaar voerde nog maar een klein stukje westelijk de straat in voordat die in landerijen overging. Voetballen deden deze oer-Velocitanen eerst met een tennisballetje achter de Scholtenkoepel aan de overzijde van het treinviaduct. Toen ze eenmaal een echte bal hadden 'geregeld' vertrokken ze naar het exercitieterrein achter de gevangenis, nu de Mesdagkliniek. Ze speelden hier bij de

De **Helperkerkstraat** nu en anno 1909, destijds looproute voor de oer-Velocitanen

gratie van het iets oudere Be Quick (1887), waarbij spijkers aan de muur fungeerden als kapstok. Werden ze weggestuurd, dan gingen ze het Sterrenbos in, naar 'de komme', een gedempte vijver in het midden van dit fraaie bomenpark. Deze oertijd van onze club duurde een jaar of vier – tot in 1901 een weiland in Helpman gehuurd werd, achter de 'Vorenkamp'.

We nemen de route daarheen die de voetballers van begin twintigste eeuw ook genomen zullen hebben: de Hereweg af, over het Helperdiep en dan linksaf de Helper Kerkstraat in. Op de hoek kwamen ze langs een bord dat hun de goede weg al wees: "Uitspanningsoord Landlust met speel-, wandel- & zittuinen, aan de Coendersweg, vijf minuten gaans. Aanbevelend: E. Vorenkamp". Ook wij gaan dus de Coendersweg op, rechtsaf bij de mooie Helperkerk, die in de dagen van de vroegste Velocitanen nog spikslinternieuw was. De weg voert met bochten zuidoostwaarts. We slaan rechtsaf, de tegenwoordige Troelstralaan op. Nu dichtbebouwd, maar de mannen van weleer zullen aan hun linkerhand alleen maar landerijen hebben gezien, met kalmerende benamingen als 'Rustlust' en 'Landlust'. Daarachter lag een weiland waarop werd gevoetbald.

De eigenaar was de al genoemde Egbert Vorenkamp, het terrein droeg de familienaam. Egberts zoon, Gerrit, werd al gauw lid van Velocitas. Voor de ingang van Vorenkamp moest je vanaf de Coendersweg – nu de Troelstralaan – links het boerenerf op, langs de boerderij met de schuur die als kleedhok diende, door de theetuin met de mooie bomen, naar het achtergelegen weiland. Het terrein was slecht te noemen. Op een mooie wedstrijdfoto uit 1907, bij een toernooi wegens het tienjarig bestaan van de club lijkt het speelveld min of meer diagonaal over het weiland gepositioneerd te zijn. De verste achterlijn was ongeveer wat nu de Chopinlaan is, denken we.

Velo bleef hier niet lang, al in 1906 moesten ze het veld weer ruimen. Er zouden al gauw tennisbanen worden aangelegd, de sport die in Groningen dankzij de studenten snel won aan populariteit. Tegenwoordig vinden we op dit terrein nog altijd het mooie Tennispark Vorenkamp, al sinds 1917 thuisbasis van tennisclub GLBT.

Er volgde een periode van relatief korte verblijven in de buurt, de groenwitten trokken van veld naar veld, de preciese jaren en locaties zijn lastig vast te stellen. Eerst, tot 1910, achter de stoom-timmerfabriek van J. Timmer – what's in a name – aan de Emmastraat, die daar zat totdat op hetzelfde terrein in 1925 het RKZ verrees. Daarna enkele jaren aan de andere zijde van de Verlengde Hereweg, achter café Keuning (ook wel café Helpman of café Belvédère), uitgebaat door Klaas Jurjens Keuning, de vader van Wytze, die later nog een beroemde schrijver zou worden. Het zal wellicht gaan om hetzelfde etablissement dat Keuning vanaf 1915 met anderen uitbaatte, genaamd Café Helpman. Dat gebouw is er nog steeds, aan de Verlengde Hereweg 79. Tegenwoordig zit hier Chinees restaurant Happy Garden, met nog altijd de kenmerkende ronde gevelsteen. Daarachter ligt het parkeerterrein van grootgrutter Albert Heijn – dat zal, denken we, ongeveer de plek van het voetbalveld zijn geweest, al kan ook het veld van voetbalclub Helpman bedoeld zijn, die we op een iets jongere kaart vinden op de plek lag waar al heel gauw het Helperbad zou verrijzen.

Naar verluidt speelde Velo ook nog menig wedstrijd op het voetbalveld van Be Quick, deze club was neergestreken op het veld tegenover de nog altijd imposante Villa Gelria, oostelijk dus van de Verlengde Hereweg. Er is een mooie foto uit 1914 waarop we de 'Witten' in actie zien op dit veld. Het ging om "den tweeden kamp vanaf den weg", waarmee het veld bedoeld wordt dat áchter het veld parallel aan de Hereweg lag en waar nu de Van Houtenlaan stuit op de Goeman Borgesiuslaan. Het Hilghepad vormde de zuidrand, en de oude boerderijtjes daaraan stonden er ook in die dagen al.
Villa Gelria was het 'buitentje' van de puissant rijke industrieel Jan Evert Scholten (1849-1918), die zijn hoofdresidentie had in het beroemde Scholtenhuis aan de Grote Markt. Deze Scholten was een filantroop, die zijn geërfde kapitaal graag inzette voor de bevolking. Is het toeval dat Velocitas in 1919 kon verkassen naar het spiksplinternieuwe Stadspark, aangelegd in opdracht van en betaald door diezelfde Jan Evert Scholten, die in het jaar ervoor was gestorven? Denk daar maar eens over na als je de volgende keer naar de club fietst en op de Concourslaan het grootse monument rondt dat voor deze weldoener in het Stadspark werd aangelegd.

Café Helpman aan de **Verlengde Hereweg** in 1923, tegenwoordig Happy Garden

Hoe dan ook: Velocitas vertrok na de oorlog, in 1919, richting de Stadspark-velden naast de ijsbaan. Daar kregen ze ook een heus houten kleedgebouw. De velden 'A' en 'B' – gelegen waar nu de kantoren en parkeerterreinen van het Martini Trade Park liggen, zichtbaar vanaf de Concourslaan – bleken echter slecht te zijn. Tussen 1923 en 1926 verkasten de groenwitten tijdelijk naar de velden van Forward, nabij Groenestein in Helpman, waar tegenwoordig Jeugdhulp Elker gevestigd is, in de noordelijke hoek Groenendaal/Haydnlaan. Het tweede speelde in deze tijd nog gewoon in het Stadspark. Het zou nog regelmatig gebeuren dat de elitetroepen van Velo op een ander veld speelden dan de overige teams. Dat, samen met het feit dat ook het eerste de thuiswedstrijden wel eens elders speelde, maakt het overzicht voor deze jaren erg lastig te reconstrueren.
In 1926 betrad Velo het nieuw aangelegde 'Veld II' in het Stadspark, aan de Noorderlaan (nu Concourslaan). Maar het bleef allemaal behelpen in deze tijd, wegens slechte velden en te weinig capaciteit. Desalniettemin was het eerste van Velo sterker en sterker geworden, en in 1926/1927 volgde het eerste van een mooie serie noordelijke kampioenschappen. Velocitas speelde zijn kampioenswedstrijden noodgedwongen vaak bij aartsrivaal Be Quick op de Esserberg, dat jarenlang de scepter gezwaaid had in de competities en wegens die successen in 1921 dat prachtige complex had kunnen betrekken.

EEN RONDJE STAD

Wegens gesteggel met de gemeente vertrok Velocitas uit het Stadspark en verkaste naar een wel heel bijzondere locatie: het binnenterrein van het spiksplinternieuwe Velodrôme, officieel: het Groninger wieler- en motorstadion. De club huurde daar het middenveld, maar het bleek onbespeelbaar. Er moest eerst drainage aangelegd worden, en daarom speelde Velo in 1929-1931 veel op de Esserberg – onder andere de wedstrijd die berucht is geworden omdat het landskampioenschap er werd verspeeld door onderling gekrakeel, ingegeven door een camera die werd uitgeloofd voor de maker van het eerste doelpunt. Op de foto zien we het publiek dat massaal op was komen dagen, na een 1-4 nederlaag teleurgesteld weer thuiswaarts keren van de Esserberg. Velo zou nooit weer zo'n unieke kans kans krijgen om landskampioen te worden.
In deze tijd verrezen overal in Nederland houten wielerbanen, en ook Groningen kende er in die tijd twee. Eentje in de Korrewegwijk, waar nu het Bernoulliplein is, en sinds 1929 dus ook deze, langs het Noord-Willemskanaal, naast een scheepshelling aan de westelijke oever.

Wedstrijd Velocitas - Frisia. Gespeeld op 10 oktober 1932 op de Velôdrome. Uitslag 3-1

De baan was gemaakt met het hout van een opgedoekte Amsterdamse wielerbaan. Je kwam er – zo vertelde Velo-oudgediende Willy de Wilde (1923-2010) in 2009 nog aan stadshistoricus Beno Hofman – over het 'zwarte weggetje', het pad over de oostelijke oever van het Hoornsediep, vanaf de grote zwaaikom bij de Sluiskade naar het zuiden. Bij de Parkbrug even oversteken en dan weer verder, om ter hoogte van de scheepshelling – waar nu Gyas zijn roeiboten te water laat – richting de wielerbaan te gaan, gelegen waar nu de Canadalaan loopt. Velocitas was in deze jaren een landelijke topclub.
Ze speelden hier slechts kort, maar de periode maakte diepe indruk. Het was de glorietijd, waarin de groenwitten de voetbaltrots van het Noorden waren en menig tegenstander van landelijke naam en faam verschalkt werd.

De **Verlengde Hereweg**, met rechts het toegangshek van Villa Gelria

Dezelfde kruising in 1930: verslagen publiek nadat tegen Go Ahead het landskampioenschap is verspeeld

De Canadalaan: ooit de arena voor baanwielrenners én Velo

Maar alles gaat voorbij. Het Velodrôme raakte in schulden en werd in 1935 gesloopt. Het eerste keerde in het seizoen 1934/1935 terug naar het Stadspark, weer naar Veld II; de overige teams speelden dit seizoen opnieuw bij Forward in Helpman, waar het derde al in 1932 een poosje had gespeeld. Het blijkt opnieuw lastig om een goed overzicht te krijgen van deze periode, de gegevens spreken elkaar regelmatig tegen of zijn onvolledig...

Duidelijk is wel dát de club halverwege de jaren dertig terugkeerde naar het Stadspark. Hier verbleef Velo ruim tien jaar lang, inclusief de eerste drie oorlogsjaren. Bij een vol programma konden lagere en jeugdelftallen uitwijken naar het binnenterrein van de nabijgelegen drafbaan.

EEN RONDJE STAD

Terugkomend na de oorlog bleken de velden in het Stadspark onbespeelbaar: de Duitsers hadden tegen het oorlogseinde in het Stadspark verdedigingswerken aangelegd. En dus speelde het eerste in deze jaren regelmatig op de 'kweekschoolvelden', zoals ons eigen erelid en club archivaris Henk Iwema nog weet te vertellen. Aan de hand van zijn vader – ook al zo'n oer-Velocitaan, net als zijn oom – ging hij daar wel kijken, als jochie van tien, elf. Het veld lag bij (of misschien wel gewoon: op) 'IJsbaan Kweekschool', bij de Meeuwen. Er is niets meer van te zien, hier ligt thans het drukke kruispunt waar het markante, driehoekige Rabobankgebouw op uitkijkt, bij de Europaweg. De statige huizen aan het Eemskanaal stonden er al, en de bewoners ervan zullen zich vast wel eens aan fanatiek publieksgejoel gestoord hebben. Ook GVAV Rapiditas – waar ons eigen clubicoon Otto Bonsema in deze periode hoofdtrainer was – en Helpman speelden er in die jaren. Het valt hierbij overigens op dat in de officiële stukken geen melding van deze velden wordt gemaakt, we hebben geen idee waarom niet.

De Kanovijver: aan de veldslagen van weleer doet niets meer denken

In 1947 keert Velo, alweer, terug naar het Stadspark, opnieuw naar Veld II. Het is nu dan eindelijk voor een langere tijd. Mooie jaren, waarin betaald voetbal werd gespeeld, en de grote tribunes aan de noordzijde geregeld afgeladen vol zaten. Je ziet er niets meer van, de tribunes zijn verdwenen en het veld is vergraven tot de 'Kanovijver', die er nu nog altijd ligt. Gelukkig hebben we nog vele schitterende foto's uit die mooie jaren, die een goede indruk geven van het veld en de sfeer. De jeugd, een afdeling die telkens belangrijker en groter wordt binnen de club, speelt vanaf dan vaak op het binnenterrein van de renbaan. In 1968 verkaste Velocitas naar de zuidzijde van het Stadspark om neer te strijken in het Stadion Stadspark, de locatie waar we nog altijd zitten – al 55 jaar dus, en hopelijk nog heel lang hierna!

We danken de archiefcommissie voor hun hulp bij het tot stand komen van dit stuk.
Er valt nog heel veel uit te zoeken over de club, de prestaties, de leden... Wil je daarbij helpen? Neem dan contact op met de archiefcommissie!

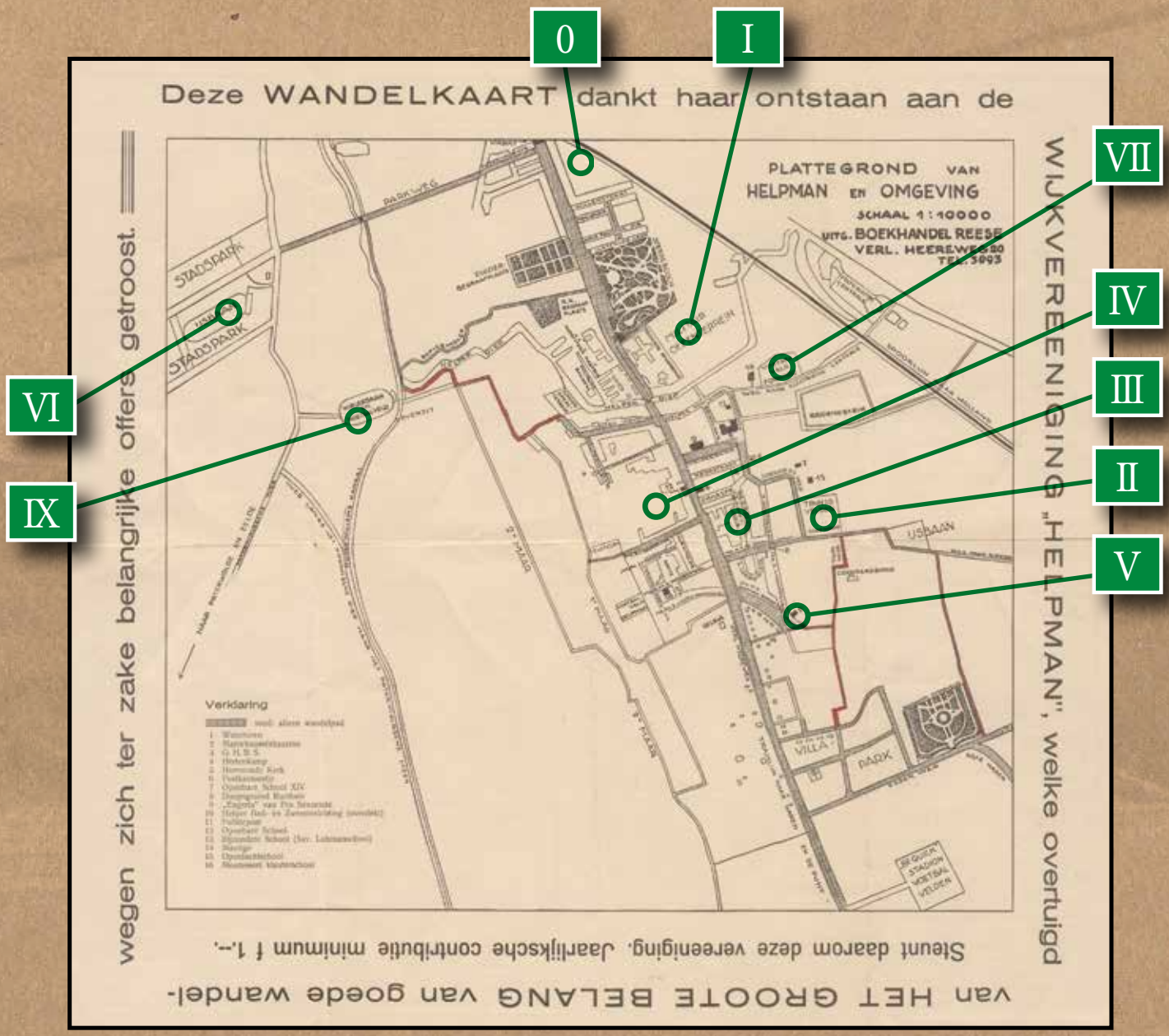

Overzicht hoofdlocaties:

0 **1896-1897:** Oprichting Rabenhauptstraat, voetbal nabij Scholtenskoepel

I **1897-1901:** Sterrebosch ('de Komme') en oude gevangenis ('Exercitieterrein')

II **1901-1906:** Vorenkamp ('Landlust')

III **1906-1910:** Emmastraat (achter de timmerfabriek, latere RKZ-terrein)

IV **1910-1916:** Achter café Helpman (parkeerterrein AH Helpman)

V **1916-1919:** Te gast bij be Quick t.o. Villa Gelria ('tweede kamp vanaf de weg')

VI **1919-1923:** Stadspark ('Veld A & B', met kleedgebouwtje)

VII **1923-1926:** Te gast bij Forward (nabij Groenestein)

VIII **1926-1929:** Stadspark ('Veld II')*

IX **1929-1930:** Velodrôme / Esserberg

X **1934-1945:** Stadspark ('Veld II')*

XI **1945-1947:** De Meeuwen ('IJsbaan Kweekschool')*

XII **1947-1968:** Stadspark ('Veld II')*

XIII **1968-heden:** Stadspark ('Stadion Stadspark')*

* De locaties **VIII**, **X**, **XI**, **XII** en **XIII** vallen buiten de kaart.

Familie Bats: een echte Velofamilie

Op 13 augustus 1972 speelde Jan Bats zijn 400e wedstrijd voor het eerste van Velo. Als rechtsbenige spits die over het algemeen best irritant was voor zijn tegenstander (zeggen zijn eigen kinderen) maakte hij volgens het verslag van die wedstrijd een typische Jan Bats goal: een dribbel met de bal aan de voet voorbij enkele verdedigers en binnenschieten. Van de toenmalig voorzitter van Velocitas Marten Kastermans ontving hij voor die 400e wedstrijd een mooi geschenk: een houten weerstation met barometer, hygrometer en thermometer ineen. Nog steeds in zijn bezit, aldus zijn vrouw Grietje.

Een delegatie van de redactie wordt gastvrij ontvangen bij Jan Bats junior thuis. Moeder Grietje en zus Anita zijn ook aangeschoven. Halverwege de avond meldt ook (klein)zoon Steven zich, nadat hij getraind heeft met JO15-1. Pa Bats moet vanwege zijn broze gezondheid helaas verstek laten gaan, maar het begon allemaal bij hem, toen hij in 1952 lid werd van Velocitas. Eerst als trainingslid en pas in juni 1953 was hij oud genoeg om mee te mogen spelen. Na de B1 en A1 kwam hij in 1960 in het eerste elftal en pikte nog net het laatste seizoen mee dat Velocitas betaald voetbal speelde.

Dat Jan junior en later ook Anita bij Velo gingen spelen was een abc'tje. Wat anders? Als kleine kinderen kwamen ze al bij de club met hun ouders mee naar de wedstrijden. Jan begon begin jaren tachtig in de E-pupillen en doorliep alle standaardelftallen. Eind jaren tachtig kwam hij in het eerste elftal van Velo te spelen, maar zijn fysiek had hij niet mee. Ranke en technisch vaardige linkerspits, maar tegen fors uit de kluiten gewassen rechtsbacks had hij het moeilijk. In de zaal kwamen zijn kwaliteiten beter tot zijn recht en bij de Leekster Eagles heeft hij vijftien jaar op landelijk niveau gespeeld. Mooie tijden, op vrijdagmiddag met de bus naar uitwedstrijden, het kon hem niet ver genoeg zijn. Roermond of Rotterdam, hoe verder de reis, hoe meer tijd om te kaarten. Na een lange periode van dertien jaar waarbij hij naast het zaalvoetbal bij Zuidhorn voetbalde en nog een paar jaar bij Helpman, kwam hij terug op het oude nest bij Velo en heeft toen nog vijf seizoenen in Zondag 1 gespeeld. En dan op vrijdagavond trainen en na afloop in de pub tot diep in de nacht. Prachtige tijd.

Anita voetbalde altijd al met haar broer en andere jongens op straat en toen bij Velo het meidenvoetbal opkwam greep ze haar kans. Van de eerste wedstrijd, toen ze veertien was, kan ze zich nog goed herinneren dat ze door haar turnachtergrond een heel goede conditie had. Ouders steevast langs de kant, al moest vader Bats wel zijn scepsis over het meidenvoetbal in het begin overwinnen. Jarenlang heeft ze bij Velo gespeeld in de gloriejaren van de Velodames die op het hoogste landelijke niveau speelden. Als centrale middenvelder speelde ze jaren verdienstelijk in dames 2 met

Drie generaties Velocitas...

De familie Bats draait al jaren mee in het Velocitas-gebeuren: Grietje, Jan jr., Jan sr., Anita en Steven

een vaste groep. Onlangs heeft ze bij vv Zuidhorn na jaren haar coördinatorschap van het damesvoetbal beëindigd. Ze is daar nog steeds leider van Dames 1 en haar beide dochters voetballen bij vv Zuidhorn. Een blessure aan de achillespees weerhoudt haar er jammer genoeg van om een balletje mee te trappen.

Moeder Grietje leerde haar man kennen bij Velo en was uiteraard vaak aanwezig bij de wedstrijden. Ze laat tijdens het interview de plakboeken zien die ze jarenlang van haar man en ook van zoon en dochter heeft bijgehouden. Prachtige krantenkoppen zoals "Velocitas (zeg Jan Bats) bracht Neptunia na rust op de knieën". We kunnen het niet laten het eerste deel van dit krantenverslag uit het Nieuwsblad van het Noorden van 27 april 1964 te citeren: "Nummer acht, zo duiden ze hem aan. Een wat schriel gebouwde voetballer, met sluik haar en een enigszins gebogen rug. Helemaal geen voetbaltype dus, maar vergis u niet. Deze "nummer acht" namelijk zou eigenlijk alle nummers van een voetbalelftal moeten dragen na wat hij – we bedoelen Jan Bats van Velocitas – gistermiddag in het Stadspark te Groningen tegen Neptunia presteerde. Hij was overal present waar wat te beleven viel, of dat nu in de achter- of de voorhoede was. En de bekroning op zijn zwoegen kwam zeven minuten na de hervatting toen hij een lange rush ondernam en uiteindelijk Neptunia's doelman Plat versloeg: 1-0."

En dat voor 3000 man publiek, aldus datzelfde krantenverslag. Grietje verzamelde niet alleen krantenartikelen maar was ook jarenlang actief bij Velo in de ouderraad met het organiseren van activiteiten voor de jeugd als er niet gevoetbald werd (spelletjesmiddagen, jeugdkampen, sinterklaasviering). Ook bezocht ze altijd de supporterscommissie, die klaverjastoernooien en sjoelavonden voor de Velocitanen organiseerde. Dan zat de hele kantine van Velo vaak vol met mensen.

Na zijn voetballoopbaan was Jan senior jarenlang trainer van een hele rij clubs in het Noorden. Laatste in de rij was ... Velocitas, in het seizoen 1998/1999. Daarna was hij nog trainer van het pupillenteam van zijn kleinzoon Steven.

Een echte Velofamilie, we zeiden het al. Steven is als derde generatie van de Bats-familie speler van Velo JO15-1 en speelt met zijn team om het kampioenschap. Geen aanvaller zoals zijn opa en vader, maar een degelijke middenvelder die op nummer zes speelt en met een goed schot in de rechterpoot. Laatst jaste hij nog een bal van 20 meter in de kruising, uit bij GVAV.

Het wel en wee van de club en de mensen gaat hun aan het hart. Hoe gaat het met de soos? — Voetbalt die-en-die nog? — Laatst kwam ik Henk Veenhof (oud-trainer van Velo) nog tegen — Zo jammer dat die oude tribune is afgebroken — Komt er nog een nieuwe kantine? Zo gaat het gedurende het gesprek. Ook de tanende clubbinding komt aan de orde, zijn er straks nog wel echte Velo-families of komt daar een einde aan? De uitslagen van Zondag 1 worden uiteraard nauwgezet gevolgd. Dat het eerste team van de zondag naar de zaterdag ging een jaar of vijf terug, vond Bats senior

VIERDE BLAD

Nieuwsblad van het Noorden van maandag 27 april 1964

Pagina 11

Velocitas (zeg Jan Bats) bracht Neptunia na rust op de knieën

(Van ons eigen verslaggever)

NUMMER ACHT, zo duiden ze hem aan. Een wat schriel geboaxwde voetballer, met skulk haar en een enigszins gebogen rug. Helemaal geen voetbaltype dus, maar vergis u niet. Deze „nummer acht" namelijk zou eigenlijk alle nummers van een voetbalelftal moeten dragen na wat hij — we bedoelen Jan Bats van Velocitas — gisteravond in het Stadspark te Groningen tegen Neptunia presteerde. Hij was overal present waar iets te beleven viel, of dat nu in de achter- of in de voorhoede was. En de beloning op zijn zwoegen kwam zeven minuten na de hervatting toen hij een lange rush ondernam en uiteindelijk Neptunia's doelman Plat verslingerde: 1—0.

Spannend, maar zwak spel

BIJ ENE doelpunt heeft het niet veel spanning opgeleverd zoveel duel beslist. De Delfzijlster ploeg verdient dus, maar met erg, hoewel er toch tekortkomingen bestonden. Het grootste nadeel voor Neptunia was een tal de tandem ter bewapening de Velo-ploeg wegnoverr zich te vinden.

Dat bleek al direct in de eerste fase van de strijd, toen de Groninsch hardebekende (maar) te doen wankelen. Maar de achterst zij het Velo-team waren hier uitstekend gewerkt en ook zullen wen op de doelman-in-onder-zijn Klaas Plat.

Peuterig

Ondanks matig voetbal toch winst van het zaterdagelftal op Frankrijk

Het leek wel een echte voetbalinterland zaterdag op het terrein van de Katwijkse zaterdagamateurs Quick Boys. Voetbalwonderwers (1500), een Saarbrücker, het opkomen van het Franse team en de Nederlandse zaterdagploeg, de voetbalkeeren en de oranje-trainingspakken, alles wees erop dat het hier een bijzondere ontmoeting zou worden.

Het pleit niet voor de Nederlandse voetbalwaarden dat zij de grote aanvoerder niet in dienstenen uitdrukken. Vlak voor tijd kwamen de Franzen mijn op 2—2 met rechtsbuiten David zijn tweede goal maakte, na een zinderwerkje samen van pepper Vinas. Deze spelen en de wendbaar betrouwbare doelman Wiaderna bestond eens hier en het was dan ook zeer

van zijn overspanninkje zijn daar uitbreiding drie Begrenzinen „de ze." Hij speelde voor eigen rekening.

Bleeg zam achter Halinga daarna de aanvaller te laaden. Hij deed veel, maar ook spectacular momenten, maar de chard was en bleef 1—0.

1	Germania	26	12	3	3	27	47—17
2	Velocitas	19	11	4	4	26	38—23
3	WVV	18	10	3	4	23	36—22
4	Neptunia	19	10	4	5	24	37—21
5	Sneek	19	10	4	5	24	37—35
6	Twente-vinste	19	9	5	5	23	31—25
7	Harlingen	19	7	5	7	19	26—31
8	KSC	19	7	3	9	17	30—41
9	Snel Geel	19	5	5	9	15	19—34
10	Emmen	19	5	2	12	12	25—39
11	Jubbega	19	4	2	13	10	21—40
12	FVV	19	3	4	11	10	11—37
		18	3	1	12	11	20—33

ZONDAG SPELEN:
WVV—Velocitas
Neptunia—Snel Geel
FVV—Harlingen
Germania—Twente
Jubbega—Sneek
Emmen—KSC

Op een soortgelijke manier als deze foto weergeeft, schoot Jan Bats Velocitas naar een 1—0 zege op Neptunia. Doelman Klaas Plat weet hier te redden, terwijl linksbuit Abel Weveman (derde van rechts) toeschiet.

Degradatie voor Saarbrücken en Preussen Münster

Achilles is kampioen en opnieuw eerste klasser

verschrikkelijk. Dat kon toch niet, een club met zo'n reputatie en verleden hoorde met het vlaggenschip op zondag te spelen. Dat ging zo ver dat hij een hele periode niet bij de wedstrijden is geweest.

Of Jan junior nog voetbalt tegenwoordig? Nee, dat is gebeurd. Hij was een beetje uitgevoetbald, naar eigen zeggen, is eigenlijk wat te lang doorgegaan. Wel is hij nog actief bij de club, onder andere als scheidsrechter bij de jeugd. Qua sport doet hij aan padel en is daar inmiddels echt aan verslingerd geraakt.

Piet Doornbos
(1937-2022)

Piet Doornbos werd lid van Velocitas in 1955, het jaar waarin Velocitas voor het eerst betaald voetbal speelde, een periode die duurde tot en met 1960. Piet was een talentvol keeper en stond eind jaren vijftig en begin jaren zestig lange tijd bij het eerste elftal onder de lat.

Hij kwam over van GCSV, een Groninger voetbalclub die al lang niet meer bestaat. Er was echter een probleem met het spelen op zondag. Piet was van christelijke huize en zijn ouders wilden beslist niet dat hij op zondag ging voetballen. Maar Piet kon de kans om bij Velo betaald voetbal te spelen niet weerstaan en speelde toch zijn wedstrijden. In de krantenverslagen werd zijn naam 's maandags veelvuldig genoemd en zijn vader vroeg zich af wie toch die Piet Doornbos was. Piet was na enig aandringen ook kerel genoeg om toe te geven dat hij degene was die op zondag het doel van de Velocitanen verdedigde.

Na zijn voetballoopbaan werd Piet lid van de jeugdcommissie en weer later was hij jarenlang grensrechter bij het eerste elftal, een functie die hij naar eer en geweten uitvoerde. Ook bij jeugdwedstrijden was Piet actief als scheidsrechter, maar als een Veloteam tegen Be Quick speelde stonden 'eer en geweten' wel behoorlijk onder druk. Hij moest niets hebben van de wit-zwarten van de Esserberg. Het gebeurde dan ook eigenlijk nooit onder zijn wedstrijdleiding dat de Velojeugd verloor van Be Quick. Het ging zelfs zo ver dat hij de naam van de club niet in de mond nam, maar sprak van "Ingooi wit!" of "Hoekschop Haren!"

Nog weer later stond Piet bekend als de man die de toegangskaarten verkocht bij wedstrijden van het eerste team, vanuit het hokje bij de toegangspoort, dat er nu nog altijd staat. Ook dat deed hij naar eer en geweten. Mensen die in de rust van de wedstrijd naar binnen wilden moesten evengoed een kaartje kopen: "Betoalen." Daar was Piet onverbiddelijk in. Ook verzorgde hij het rad van avontuur en de verloting op wedstrijddagen.

Tijdens de ledenvergaderingen mocht hij graag het bestuur het vuur aan de schenen leggen door een kritische vraag te stellen. Piet Doornbos, Velocitaan in hart en nieren, overleed op 7 november 2022 op 85-jarige leeftijd.

WVV – Velocitas 1964
Piet Doornbos in actie

Welke kant gaan we op met Velo?

In gesprek met het bestuur

Mooi al die verhalen uit het verleden, ook weer in dit nummer van de Velocitaan, maar waar gaan we heen en hoe staat Velo er over tien jaar voor? Niemand die het weet... Maar als er mensen zijn die er iets zinnigs over kunnen zeggen dan zijn het wel de bestuursleden. Daarom een gesprek met de leden van het dagelijks bestuur: voorzitter Sip Zwerver, penningmeester Hans Edens en secretaris Arnold Schuur. Eén ding is zeker: de pub blijft.

Wat is er zo leuk aan het zijn van bestuurslid?

Sip: "Na een aantal moeilijke jaren, bij de start van dit bestuur in 2012, is er het nodige gerealiseerd. De financiële positie van de club is een heel stuk verbeterd, de veldaccommodatie met tweeënhalf kunstgrasveld is perfect, en ook sportief gaat het goed. Ook de overstap van de zondag naar de zaterdag pakt goed uit met alweer een kampioenschap van Zaterdag 1, en nu naar de eerste klasse gaan. Dat bij elkaar is reden om tevreden te kunnen zijn en maakt het mooi om bestuurslid te zijn. Je ziet dat de inspanningen lonen. Maar we zijn nog niet klaar. De kantine en kleedaccommodatie moeten zeker nog aangepakt worden, we zijn momenteel in gesprek met GRC Groningen om te kijken of we samen een vrouwenteam kunnen opzetten en zo zijn er nog wel meer aandachtspunten. Punt is wel dat we op deze locatie niet verder kunnen groeien, ook al zouden we dat willen. We kunnen op de zaterdag nu eenmaal niet meer teams kwijt en willen voorkomen dat we toestanden krijgen zoals bij de Knickerbockers, waar het normaal is dat er elke zaterdag om 19.00 uur nog wedstrijden worden gespeeld. Dus dat is zoeken naar een balans."

Was de coronatijd niet ook een lastige periode voor de club?

Hans: "Nee, die zijn we eigenlijk heel goed doorgekomen, ook door de manier waarop de leden er zelf mee omgingen. Elkaar blijven zien, goed kijken wat wel en niet kan. Ook financieel heeft ons dat niet echt in problemen gebracht, terwijl veel andere clubs het water tot aan de lippen staat, financieel gezien. Dus als je vraagt of het leuk is om in het bestuur te zitten, dan is het toch een zekere trots over waar we nu staan en waar we vandaan komen. Toen we begonnen was de club nagenoeg failliet, we moesten iedereen mee zien te krijgen in onze plannen. En wat Sip al zei, de volgende uitdaging zit nu in het gebouw."

Arnold: "Het leuke is ook dat dit bestuur het als team doet. We hebben in het begin aan elkaar moeten wennen, maar nu zie je dat we op elkaar zijn ingespeeld, net als een goedlopend voetbalteam. Het besturen van de club loopt gewoon goed. Dat we bijna dagelijks contact met elkaar hebben helpt daarbij."

Dagelijks bestuur: V.l.n.r.: Arnold Schuur, Sip Zwerver en Hans Edens

Wat heeft de stap naar het zaterdagvoetbal in 2015 eigenlijk veranderd?

Sip: "Velo was van origine een zondagsclub, dus het heeft voor veel mensen wel het nodige veranderd. We moesten opnieuw beginnen in de vijfde klasse, drie niveaus lager. Het zondagvoetbal was een beetje aan het doodbloeden. Vanuit het tweede was geen doorstroming en ook de A1 (JO19-1) wilde liever niet op zondag voetballen. Als we door waren blijven gaan, waren we waarschijnlijk weggezakt naar lagere klassen. Al pratend kwamen we tot de keus voor de toekomst. Dat biedt ook sportief gezien perspectief. Ook bij andere leden begon er een voorkeur voor de zaterdag te ontstaan. Maar bij de oudere leden was er wel weerstand. Gelukkig zien we nu dat na verloop van tijd ook zij weer langs de lijn staan, nu op zaterdag."

Waar staat de club over vijf of tien jaar?

Sip: "Zoals gezegd, groter groeien gaat niet, daar is geen ruimte voor. We hebben al gesprekken met de gemeente gevoerd maar alle creatieve oplossingen van onze kant werden afgeserveerd. We moeten het doen met wat we hebben en dat betekent dat we niet elk jaar twee vriendenteams erbij kunnen nemen. Die ruimte hebben we gewoon niet. Jongere jeugd erbij kan wel, die zijn altijd welkom. Dat we komend seizoen eerste klasse gaan spelen is al uitzonderlijk voor een qua omvang relatief kleine vereniging. Waar we op kunnen verbeteren is het persoonlijk in gesprek gaan met de leden over wat ze willen en wat hun sportieve ambities zijn. Dat hebben we tot nog toe te weinig gedaan. We willen graag ons vlaggenschip in de eerste klasse zien te houden. Maar dan is doorselecteren vanuit de O19 en vanuit het tweede wel nodig."

Hans: "Van het tweede willen we ook een prestatieteam maken, met de goede faciliteiten die daarbij horen. Een ontwikkeling die je tegenwoordig ziet is dat er veel vriendenteams ontstaan. Heel mooi, maar het heeft ook als gevolg dat spelers liever niet in een ander, hoger team willen spelen, terwijl ze dat niveau wel aankunnen. Ook daarover willen we het gesprek aangaan."

Sip: "De accommodatie is het andere grote project de komende jaren. Plan 1 was de samenwerking zoeken met de atletiekvereniging en kijken of we op het terrein tussen de beide complexen een multifunctioneel gebouw met een topsport-trainingshal zouden kunnen realiseren. Helaas bleek dat financieel niet haalbaar. Het volgende plan was nieuwbouw van de huidige kantine, maar dat loopt ook te veel in de papieren, gezien alle prijsstijgingen van mensen en materieel.
Dan heb je het over ruim een miljoen euro. Het plan is nu om de bestaande fundering en muren te gebruiken voor herinrichting met in totaal vier inpandige kleedkamers en verplaatsing van de bestuurskamer naar een deel van de serre. Het aanpakken van de buitengevel, zonnepanelen en dakisolatie horen daar ook bij."

Hans: "Voor het verwarmen van het gebouw in de winter is nu veel te veel energie nodig. We gebruiken bij wijze van spreken oude sponsorborden aan de binnenkant van de muur om nog een beetje te isoleren. We zijn nu bezig met een kostenraming en het aanvragen van offertes. Daarna moeten we verder kijken, ook met de gemeente. De club is gelukkig wel eigenaar van het pand - niet van de grond overigens. Op dit moment is een verhuizing niet aan de orde, de gemeente is daar heel duidelijk over geweest."

Sip: "De ambitie is dat we over twee jaar hier hebben verbouwd, en dat is ook nodig vanwege het hoge energieverbruik. Verder ligt het terrein, met de nieuwe velden en volledige verlichting, er nu goed bij, mede ook dankzij onze vrijwilligers die hier dagelijks mee bezig zijn."

Hoe zien jullie de aanwezigheid van Ballie op het complex in relatie tot de huidige leden?

Hans: "Vooropgesteld: dat we financieel kerngezond zijn, heeft natuurlijk te maken met hun aanwezigheid. En dat betekent dat je wel een aantal zaken extra kunt doen als club, zoals iedereen een mooi jubileumshirt aanbieden."

Sip: "Dat is zeker zo, maar ik weet ook dat er bij sommige leden een gevoel heerst dat zaken ten gunste van Ballie worden geregeld, die ten koste van de leden zouden gaan. Dat is heel nadrukkelijk niet het geval. Toch, ik snap het gevoel wel. Maar er zijn andere oorzaken aan te wijzen, bijvoorbeeld dat trainingstijden niet voldoende op elkaar zijn afgestemd. Of dat de gemeente velden heeft verhuurd aan andere, externe partijen. Voor ons als bestuur is dit duidelijk een signaal dat we hier alert op moeten zijn om die gevoelens snel weg te kunnen nemen."

Zitten jullie over twee jaar nog in het bestuur?

Sip/Hans: "Volmondig: Ja!"
Arnold: "Als het van de ledenvergadering mag wel, haha. Het realiseren van de verbouwing zou wel de kers op de taart zijn, dan heeft het hele sportpark zijn upgrade gehad. Er komen nu wel eens mensen die hier een tijd niet geweest zijn, die zeggen dat de veldaccommodatie er prachtig en modern uitziet hier. Mooi dat we dat als bestuur samen met de gemeente voor elkaar hebben gekregen. We willen met boomaanplant nog proberen of we het terrein wat meer van de ringweg kunnen afscheiden."

Hans: "De kantine heeft ook nu al een echte voetbalsfeer en dat willen we behouden, met lekkere gehaktballen."

Arnold: "Maar één ding is zeker: de pub blijft behouden, daar gaan we helemaal niets aan veranderen!"

TEAMS

JO11-1

ZAT. 1

ZAT. 4

ZAT. 3

ZAT. 3

VROUWEN 7X7

TEAMS

JO13-1

JO17-2

ZAT. 2

JO8-1

JO12-1

VELO 45+2

TEAMS

JO9-2

JO10-2

JO15-2

J019-2

J015-3

O23-2

TEAMS

JO17-1

JO19-1

O23-1

JO19-3

JO9-1

VELO 45+ 1

Dat was 'm dan...

Drie Jubileum-Velocitanen, drie periodes van praten, schrijven, foto's selecteren, discussiëren... én lachen! We hebben er als redactie veel plezier aan beleefd en er veel van geleerd. Met grote dank aan bestuur, archiefcommissie... maar vooral aan jullie, de lezers!

Colofon

Redactie: Jan Schuil, Chris Heuvelman, Roel Kok, Hans Edens, Arnold Schuur, Anne Popkema en Peter Kommerij
De redactie is bereikbaar via: info@velocitas1897.nl, t.a.v. 'redactie Velocitaan'
Vormgeving: Michiel Mellens
Drukwerk: netzodrukgroningen bv

Bronnen voor dit nummer:

- Clubarchief Velocitas 1897
- Deverhalenvangroningen.nl
- Privé foto-archief Jan Schuil
- Clubarchief UVV
- Utrechts Archief
- Groninger Archieven
- Nationaal Archief
- Archieven.nl
- Voetbalarchieven.nl
- Beeldbankgroningen.nl
- Aerophoto Eelde
- Delpher.nl
- Wikipedia

Veel teamfoto's zijn door de teams zelf aangeleverd, de fotograaf is meestal onbekend.
De foto's bij 'Een rondje Stad' zijn genomen door Jan Schuil en gecombineerd met beelden uit de collectie van de Groninger Archieven. De luchtfoto van het Stadspark op p. 17 is geleverd door Aerophoto Eelde. De foto's bij 'Wij waren beter' zijn gemaakt door Peter Kommerij en Anne Popkema. De foto's bij het bestuursinterview zijn door Anne Popkema gemaakt.

© 2023 Velocitas 1897

VELOCITAS CLUBLIED

tekst: R. Simmerling
muziek: J.W. de Jager
arrangement: W. Schootemeyer

Velocitas, houd moedig stand.
Driewerf hoera, Velocitas.
Met onbezweken clubverband,
op naar het doel met snelle pas !
Nooit wordt jouw groen en wit besmeurd,
door onze onverschilligheid.
Jouw naam niet door het slijk gesleurd.
Wij zijn jouw glorie toegewijd !

Refrein:
Velocitas, Velocitas
Jouw oude roem zal nooit vergaan.
Velocitas, Velocitas
Jouw kampioenschap breekt weer aan !

Klim in de competitie stand,
steeds hogerop, Velocitas.
Ga aan de kop van 't Noorderland,
zoals ook jouw verleden was !
Velocitas, blijf runner-up.
Wij staan jou bij met alle kracht.
Velocitas, mijn voetbalclub
Ons aller eendracht geeft jou macht !

Refrein:
Velocitas, Velocitas
Jouw oude roem zal nooit vergaan.
Velocitas, Velocitas
Jouw kampioenschap breekt weer aan !